

1980 - 2014 Türk Milli Eğitim Şura Kararları ile Tebliğler Dergisi Fihristlerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi

Sezen Tofur ¹, Ahmet Aypay ², Cemil Yücel ³

Öz

Bu çalışmada 1980 – 2014 Türk Eğitim Politikalarının, Milli Eğitim Şura kararları ve Tebliğler dergileri fihristleri yolu ile Fullan’ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli boyutları açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel yöntemlerden tarihsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yazılı belgelerden elde edilen dökümlerden Eğitimsel Dönüşüm Modeli’nin beş boyutundan faydalanılarak kodlamalar yolu ile çalışma başlıkları elde edilmiştir. Frekans dağılımları yapılarak yüzdeler oranlar hesaplanmıştır. Araştırma 1980 – 2014 yıllarını kapsamaktadır. 1980 sonrası yayımlanan 9 Milli Eğitim Şurası ve 33 Tebliğler Dergisi fihristi çalışılan başlıklar yönünden incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar en çok çalışılan konuların Milli Eğitim şuralarında ‘çalışma koşullarını geliştirme’ boyutu Tebliğler dergisi fihristlerinde ‘müfredat çalışmaları’ boyutu olduğunu göstermiştir. ‘Öğretmen öğrenmeleri’ boyutu ile ilgili kararlar Tebliğler Dergileri’nde de Milli Eğitim Şuraları’nda da en az çalışılan karar başlıklarını oluşturmaktadır. 1980 – 2014 yıllarında yapılan tüm Milli Eğitim Şuraları’nda Eğitimsel Dönüşüm Boyutlarının tamamını temsil eder nitelikte gündem maddeleri yer almamaktadır. Bu durum şuralarda alınan öğretmen öğrenmeleri kararlarına uygulanma sırasında yeterince önem verilmediğini göstermektedir. Eğitimsel politikaların yapılandırılmasında ve geliştirilmesinde, eğitimsel dönüşümün tüm boyutlarına aynı derecede önem verilip bir bütün olarak çalışılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim politikaları
Milli eğitim şuraları
Tebliğler dergileri
Eğitimsel dönüşüm
Tarihsel araştırma

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 09.06.2016

Kabul Tarihi: 31.08.2016

Elektronik Yayın Tarihi: 27.09.2016

DOI: 10.15390/EB.2016.6595

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, sezentofur@gmail.com

² Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, aypaya@yahoo.com

³ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, cyucel@ogu.edu.tr

Giriş

Politikalar bir konudaki karar ve uygulamalara rehberlik eden planlardır (Aypay, 2015). Eğitim politikanın konusudur. Eğitim politikaları eğitim ile ilgili bir takım karar ve ilkelerden oluşur. Her ülke kendisine göre bir eğitim politikasına sahiptir (Şişman ve Taşdemir, 2008a). Eğitim kurumlarının alt yapı yatırımları, okul ve sınıfların büyüklüğü, bireylerin okul tercihleri, eğitimde özelleşme, öğretmen yetiştirme, öğretmen istihdamı, öğretmen maaşları, eğitim programları, öğretim yöntemleri, eğitimde öncelikler, öğrencilere kazandırılacak temel değerler vb. konular eğitim politikalarının başlıca konularıdır (Aypay, 2015). Türk Milli Eğitim Sistemi'nin oluşturulmasında başlıca belirleyiciler; ilgili yasalar, Kalkınma Planları, Milli Eğitim Şuraları (MEŞ), bir takım konuları düzenleyen kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, yönetmelikler, genelge ve yönergelerden oluşur (Şişman ve Taşdemir, 2008b). Kanun hükmünde kararnameler, yönetmelikler, genelge ve yönergeler her ay yayımlanan Tebliğler Dergilerinde yer alır. Tebliğler Dergileri Talim Terbiye Kurulu kararlarını içerir (Cihan, 2010). Bu araştırmada da Türkiye'de Milli Eğitim Politikalarının belirleyicilerinden olarak kabul görülen Tebliğler Dergileri ile Milli Eğitim Şura Kararları incelenerek değerlendirilmiştir.

Milli Eğitim Şuraları, Türk eğitim tarihinde önemli bir yere sahiptir. Şuralar, MEB'in ve Türk Milli Eğitim Sistemi'nin en yüksek danışma organı niteliğindedirler. Şuralarda Milli Eğitim ile ilgili politikaların çizilmesinde önemli kararlar alınmaktadır. Bu kararlar eğitim sistemini geliştirecek, iyileştirecek ve sorunlarını çözebilecek türden kararlardır (Deniz, 2001). İki 1939 yılında toplanan Milli Eğitim Şuraları'nın, eğitim ile ilgili sorunların görüşüldüğü ve önemli kararların alındığı toplantılar olmalarına karşın toplantılarda alınan kararların çoğunun birbirinin tekrarı niteliğinde olması var olan sorunların tamamıyla çözülememesine neden olmuştur (Eriş, 2006). Bu sürekliliğe sebep olan; 'şuralarda alınan kararların uygulamaya aktarılması' konusu ile ilgili gerekli adımların atılmaması/atılmaması, eğitim sisteminin sorunlarını çözümsüz bırakmıştır. Şuralarda alınan kararların önemli bir bölümü ya hiç uygulanmamış ya da uygulanmak üzere ileri bir tarihe atılmıştır. Bazı kararlardan bir iki yıllık kısa bir uygulamadan sonra vazgeçilmiş, bazılarının ise tersi yönde uygulamalara gidilmiştir (Deniz, 2001).

Günümüze değin Türk Eğitim Politikalarının incelenmesi ile ilgili yapılan araştırmalarda Tebliğler dergileri fihristleri ve Milli Eğitim şuraları eğitimciler için ilgi odağı bir araştırma konusu olmuştur. Talim Terbiye Kurulu kararlarını ve Milli Eğitim Şuralarını farklı açılardan ele alıp değerlendiren yüksek lisans tezleri ve doktora tezleri bulunsa da yapılan araştırmalar genellikle ya kısa süreli zaman aralıklarını kapsamış ya da aynı anda birden fazla belge türü çalışılmamıştır. Birden fazla belge türünün aynı anda karşılaştırmalı olarak çalışılmamış olması bu araştırmanın oluşturulmasına zemin hazırlamıştır.

Bu araştırma '21. yy Türk Eğitim Politikalarının; Tebliğler Dergileri, Milli Eğitim Şuraları ve Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Planları temelinde değerlendirmesi' amacıyla yazılan tezdin¹ derlenmiştir. Araştırmaya Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli kavramsallaştırması dayanak oluşturmuştur. Çalışmada *Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli kavramsallaştırmasına göre 21. yy Türk Eğitim politikalarının yönelimi Milli Eğitim Şuraları ile Tebliğler Dergileri fihristlerinde benzerlik göstermekte midir?* sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmanın, eğitim araştırmacılarına Tebliğler Dergileri'nde ve Milli Eğitim Şuraları'nda alınan kararları geniş bir yelpazede bilimsel ve karşılaştırmalı olarak inceleyebilme fırsatı sağlayacağı düşünülmektedir.

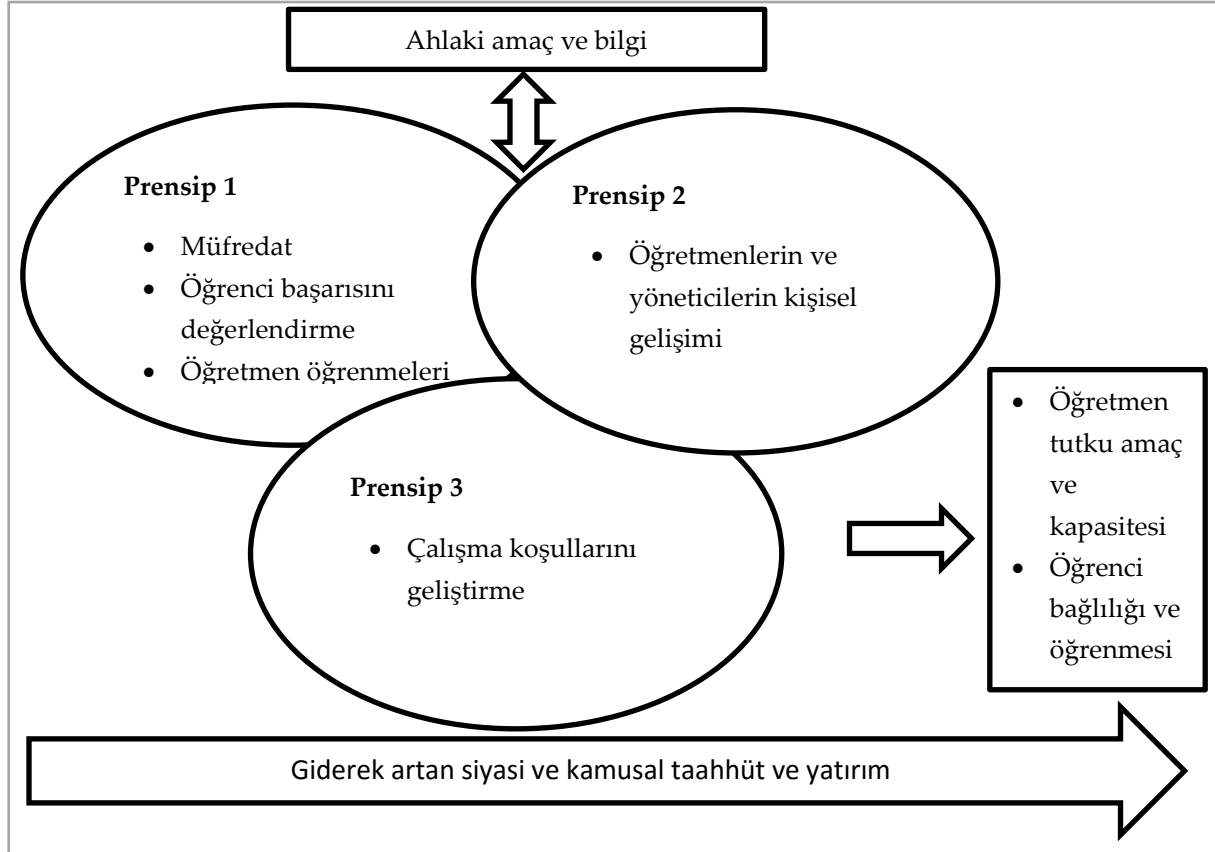
¹ Tofur, S. (2015). *21. yy Türk eğitim politikalarının oluşturulmasında kaynaklık eden belgelerin Fullan'ın kavramsallaştırması açısından değerlendirilmesi: 1980 - 2014* (Yayımlanmamış doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli Kavramsallaştırması

Fullan (2003), bu modelinde ihtiyaç duyulan Kanada ve İngiltere'de uygulanan dönüşüm modelinin dinamiklerini hem politika hem de eylem açısından ele almaya çalışmıştır.

Buna göre eğitim politikalarının her durumda gerekli ve birbirleriyle ilişkili üç kümesi vardır. Her bir küme her zaman göz önünde bulundurulması gereken iki temel bileşene sahiptir:

- i. Yüksek kalite ilkesi ve her bir kümenin uygulanması gerektiği,
- ii. İlkeler arasında etkileşim ve öğrenmenin gerçekleşmedikçe her kümenin etkisinin güçsüzleşeceği.

Şekil 1. Eğitimsel Dönüşüm İçin Üç Prensipten oluşan Kümesi (Fullan, 2003, s. 71).

Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli'nin prensiplerinden ilki öğrencilerin öğrenmesi gereken müfredatı, bu müfredatın nasıl değerlendirilmesi gerektiğini ve bunun için hangi öğretmen öğrenmelerinin gerektiğini içerir. Yeni uygulamalar ve inançlar yoluyla öğretmenlere deneyimler kazandırılarak bu politikaların devlet düzeyinde uyumlu hale getirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. İkinci ve üçüncü ilkeler daha genel ve temeldir. Bu iki ilke, belirli bir müfredata bağlı kalınmadan eğitimcilerin temel kapasitelerinin ve çalışma şartlarının sürekli gelişimini öngörmektedir. Daha da önemlisi bu iki ilkenin desteği olmadan ilk ilkeye ulaşamayacak olunmasıdır. Eğitimde sürdürülebilirlik bir şekilde sistemin dönüştürülmesidir. Ebeveynler ve toplum, okulları iyileştirilmiş olarak görmek istemektedir. Bu da kapasite ve şartların sürekli iyileştirilmesi ve bu üç reform ilkesi ile yeniden yapılandırılması yoluyla mümkün olacaktır. Öğretmenlerden ve uzmanlardan gelen yeni fikirler sürekli işlenerek eğitimde iyileştirme çabaları yönlendirilmelidir (Fullan, 2003). Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli'ne ilişkin boyutlar ve açıklamaları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli'ne Ait Boyutlar

Boyutlar	Açıklama
Müfredat çalışmaları	Müfredat geliştirme; örgütsel yapı, örgütsel bağlılık, zaman, materyal, paylaşılan değerler ve etkili liderlik unsurlarının her birinden tek tek etkilenen bir paylaşım (Fullan, 1994, s. 65). Gelenekler, toplumsal değerler, öğrencilerin ihtiyaçları ve tercihleri müfredatın oluşturulması sırasında dikkat edilmesi gereken unsurlardır. Müfredatlar okulun kurumsal geleceği olarak görülebilirler. Okulun öğrenciye kazandırdıkları müfredat kapsamına girer (Hallinan, 1987).
Öğrenci başarısını değerlendirme	Yapılan değişimi denetleyen, netleştiren ve destekleyen ölçme ve değerlendirme çalışmaları, yenileşme sürecine en büyük katkıyı sağlarlar (Stiegelbauer, 1994, s. 40).
Öğretmen öğrenmeleri	Öğretmen öğrenmeleri çalışmaları; daha çok öğretmenlerin mesleki öğrenmeleri ile ilgilidir. Mesleki öğrenme süreklilik arz eden bir süreçtir ve mesleki gelişimden vazgeçilerek mesleki öğrenme eğitimciler için günlük yaşam deneyimleri haline getirilmelidir (Fullan, 2007).
Öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimi	Prensip, yöneticileri de içeren öğretmenlik mesleğini temel yollarla güçlendirme politikalarını içermektedir. Bu politikalar, lisans öğrenimi, lisansüstü öğrenim, bursluluk, maaşlar ve atanma gibi başlıkları kapsamaktadır (Fullan, 2003).
Çalışma koşullarını geliştirme	Öğretmenlerin ve müdürlerin iş yüklerinin azaltılması, öğretmenlerin okulda öğretim dışında geçirdikleri ve eğitime ayırdıkları zamanın arttırılması, öğretimde görevli yardımcı personel desteği, okulların izlenmesi vb. (Fullan, 2003).

Eğitimin mikro düzeyde ahlaki amacı, tüm öğrencilere farklı yaşam şansları oluşturmakken, makro düzeyde ise toplumsal kalkınma ve demokrasiye katkı sağlamaktır (Fullan, 2005). Müfredat, öğrenci başarısını değerlendirme ve öğretmen öğrenmeleri kümeleri de ancak ahlaki amaç ve bilgi ile çevrelendiklerinde öğrencilerin hayatlarında anlamlı farklar oluşturur. Öğretmenlerin tutku amaç ve kapasiteleri öğretme isteklerini güçlendirir. Öğretme isteği öğrenci bağlılığı ve öğrenmeleri ile paralellik gösterir. Bu durum ise eğitimsel kaliteyi arttırıcı bir nitelik taşır (Louden ve Browne, 2005, s. 147). Bu nedenle sahip olunan tutku, amaç ve kapasite öğrencilerin bağlılık ve öğrenmelerine doğrusal yönde etki eder.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel araştırma (history research) yöntemi kullanılmıştır. Tarihsel araştırma türleri, geçmiş olayların gerçeklerini belirleyebilmek, sonuçlarını vurgulayabilmek, bulgularını objektif ve düzenli olarak sentezleyip değerlendirmesini yapabilmek amacıyla gerçekleştirilir (Cohen ve Manion, 1994). Tarihsel araştırmalar ile tarihi bir oluşu ele alıp araştırmanın, var olan problemlerin çözümünde temel olacak kanıtları geçmiş zaman içinde aramak mümkündür (Hayman, 1968). Bu tür araştırmalarda araştırma zamanının çoğu araştırma kaynaklarının toplanılması, toplanan kaynakların okunması ve verilerin elle yazılması sırasında geçer. Araştırmacı çalışma süresince belli adımları takip eder. Bu araştırma süresince de uygulanan tarihsel araştırma türünün beş adımı şu şekildedir (Johnson ve Christensen, 2012):

- i. Çalışma başlığının tanımlanması, problem cümlesi veya sorusunun açık ve kesin bir şekilde ifade edilmesi
- ii. Çalışma kaynaklarının toplanması, literatür inceleme
- iii. Kaynakların değerlendirilmesi
- iv. Verilerin sentezi
- v. Raporun hazırlanması

Tarihsel araştırmalarda kullanılacak kaynaklar dokümanlar, sayısal kayıtlar, sözel ifadeler ve kalıntılardan oluşabilir (Fraenkel ve Wallen, 2006). i. *Dokümanlar*: Belli formlarda oluşturulmuş yazılı veya basılı materyallerdir. Bu materyaller yayımlanmış ya da yayımlanmamış yıllık raporlar, faturalar, kitaplar, yönergeler, mahkeme kayıtları, günlükler, yasal kayıtlar, gazeteler, dergiler vb. türde olabilirler. ii. *Sayısal kayıtlar*: Nüfus sayımı raporları, okul bütçeleri ve benzerlerini içeren sayısal basılı formda kayıtlardır. iii. *Sözlü ifadeler*: Hikâyeler, efsaneler, masallar, ilahiler ve sözlü anlatımın diğer formlarını içeren insanların sözlü beyanlarıdır. iv. *Kalıntılar*: Binalar, anıtlar, sanat eserleri gibi fiziksel veya görsel özellikler içeren geçmiş ile ilgili bilgi sağlayan kaynaklardır.

Bu çalışmada tarihsel araştırma kaynak türlerinden dokümanlar ile çalışılmıştır. Tarihsel araştırma yöntemi ile son 35 yılda gerçekleştirilen Milli Eğitim Şura kararları ile Tebliğler dergileri fihristleri yazılı belgeler olarak incelenerek değerlendirilmiştir. Veriler Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli Boyutları yoluyla analiz edilerek raporlaştırılmış ve yorumlanmıştır. Bu çalışma yoluyla geçmiş ile günümüz arasındaki ilişkiyi belirlemek, var olan sorulara cevaplar aramak, bilinmeyenleri ortaya çıkartmak amaçlanmıştır.

Tebliğler dergisi fihristlerinin incelenmesi sırasında, boyutlara ait çalışma başlıklarının belirlenmesinde kullanılan açık ve aksiyal kodlamalar içerik analizi ve gömülü teorinin analiz yöntemleri ile benzerlik gösterse de kullanılan araştırma yöntemi bu modelle örtüşmemektedir. Çalışmada frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

Veri Kaynakları

Araştırmanın veri kaynakları Milli Eğitim Şura kararları ile Tebliğler Dergileri yazılı belgelerine ait dokümanlardan oluşmaktadır. Bu kaynakların araştırma dâhilinde 1980 yılı sonrası yayımlananları ile çalışılmıştır. Buna göre;

- i. 1980 yılı ve sonrası Tebliğler Dergisi fihristleri araştırmaya dâhil edilmiştir. Son 35 yılın Tebliğler Dergisi fihristleri incelenmiştir. Ancak bir kısım Tebliğler Dergisi fihristlerine (1998 ve 2003) ulaşılamaması nedeni ile 33 fihristin araştırma kapsamında analizi yapılmıştır.
- ii. 1980 ve sonrası gerçekleştirilen Milli Eğitim Şuralarında alınan kararlar araştırmaya dâhil edilmiştir. Son 35 yılda 10 Milli Eğitim Şurası gerçekleştirilse de bunlardan dokuzu incelenmiştir. 19. Milli Eğitim Şurası araştırma kapsamına alınmamıştır. Bunun nedeni; Aralık 2014'te gerçekleştirilen 19. Milli Eğitim Şura kararlarının araştırma sırasında henüz yayımlanmamış olması ve 2015 Tebliğler Dergisi fihristi henüz oluşturulmadığı için araştırma kapsamında fihrist karşılaştırmalarına dâhil edilemeyecek olmasındandır.
- iii. Yapılan analizlerde araştırmanın güvenilirliğini arttırmak adına eğitim bilimleri alanında üç alan uzmanı rastgele örnekleme yolu ile seçilerek görev almıştır. Seçilen uzmanlar araştırmacının analiz sürecinde hangi maddelerin hangi boyutta yer aldığı ile ilgili kodlama sürecini kontrol etmişlerdir.

Veri Kaynaklarının Toplanması

Veri kaynaklarına araştırmacının kendisi tarafından ulaşılmış ve toplanmıştır. Tebliğler dergilerine ilişkin kaynaklar; MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün web sitesinden PDF formatında bilgisayar ortamına aktarılarak dosyalanmış; Talim Terbiye Kurulu Arşiv Kütüphanesinden incelenmek üzere edinilmiştir. Ancak 2015 yılı fihristi çalışmanın hazırlandığı sırada yayımlanmadığından araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Milli Eğitim Şura Kararlarına ilişkin kaynaklar ise Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın web sitesinden PDF formatında bilgisayar ortamına aktarılarak incelenmek üzere dosyalanmıştır.

Kaynakların Değerlendirilmesi

Tarihsel araştırmalarda toplanan kaynaklar, araştırmacı tarafından eleştirel bir tutum ile değerlendirilir. Araştırmacı kaynakların gerçekliğinden ve doğrulundan emin olamaz, bu nedenle dışsal ve içsel eleştiriye başvurur. Kaynağın gerçekliğini, geçerliliğini, inanırlığını belirleme anlamına gelen *dışsal eleştiri* (*external criticism*); araştırmacı dokümanın kim tarafından, nerede, hangi amaçla, ne zaman ve hangi şartlarda yazıldığı ile ilgilenir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Üzerinde çalışılan Milli Eğitim Şura kararlarının Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın web sitesinden, Tebliğler dergileri fihristlerinin MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün web sitesinden edinilmiş olması kaynakların gerçeklik, geçerlilik ve inanırlığını güçlendirmektedir.

Kaynakta yer alan bilgilerin doğruluğunun ve güvenilirliğinin belirlenmesi anlamına gelen *içsel eleştiri* (*internal criticism*); kaynakta yer alan verilerin ne kadar iyi yorumlandığı ile de ilgilidir (Johnson ve Christensen, 2012). Bu çalışmada Milli Eğitim Şuraları; eğitim ile ilgili sorunların görüşüldüğü ve önemli kararların alındığı toplantılar olarak görülmesi; Tebliğler dergileri ise eğitimle ilgili kanun hükmünde kararnameleri, genelgeleri ve duyuruları içermesi nedeniyle eğitim politikaları ile ilgili ayrıntılı bilgi kaynakları olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Tarihsel araştırma türlerinde araştırmacılar genellikle büyük miktar verilerden anlamlar çıkarabilmek için yollar bulup, bulgularını kendilerince anlamlı bir anlatımla sentezlerler. Araştırmacılardan bazıları topladıkları bilgiyi kendilerine yardımcı olabilecek teorik bir model ile organize ederek içerik analizi için kategorize yapmayı önerirler. Bazıları ise olgular ve temalar kendilerine önerilene kadar bilgilerinin kendilerinde kalmasını tercih eder ki bir kodlama sistemi böyle durumlarda faydalı olabilmektedir. Son zamanlarda araştırmacılardan bazılarının dokümanlardan elde ettikleri yorumlarının geçerliğini arttırmak için nicel veriyi kullandıkları görülmüştür (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Bu çalışmada da bilgisayar ortamında dosyalanan Milli Eğitim Şura kararları ile Tebliğler dergisi fihristleri araştırma dâhilinde Fullan'ın kavramsallaştırması kapsamında belirlenen 5 tema yardımı ile çözümlenmiştir. Bu temalar; i. Müfredat çalışmaları, ii. Öğrenci başarısını değerlendirme, iii. Öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimleri, iv. Öğretmen öğrenmeleri, v. Çalışma koşullarını geliştirme olarak sıralanmaktadır.

Verilerin çözümü ve yorumlanması dokuz aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar şu şekildedir:

Milli Eğitim Şuraları Kararlarının Çözümü ve Yorumlanması

i. Milli Eğitim Şuralarına ait gündem başlıkları tablolaştırılarak her bir gündem maddesinin hangi eğitimsel dönüşüm modeli boyutuna girdiği renklendirme yoluyla belirlenmiştir (Tablo 2). Şura kararlarının her bir maddesinin boyutsal analizi oluşturulan tablo yolu ile gerçekleştirilmiştir. Tablodaki her bir madde hangi eğitimsel dönüşüm modeli boyutuna giriyor ise o boyutu temsil eden renkte vurgulanarak ayırt edilmiştir. Bu süreçte 'çalışma koşullarını geliştirme' boyutu mavi renk, 'öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimi' boyutu pembe renk, 'öğretmen öğrenmeleri' boyutu gri renk, 'öğrenci başarısını değerlendirme çalışmaları' boyutu yeşil renk ve 'müfredat çalışmaları' boyutu sarı renk olacak şekilde belirlenmiştir.

Tablo 2. Milli Eğitim Şuraları Boyutsal Analizi Örneği

10. MİLLİ EĞİTİM ŞURASI BOYUTSAL ANALİZİ	Yeşil	Pembe	Gri	Mavi	Sarı
Okul öncesi eğitimi 0 – 5 yaş (0 – 60 ay) çocuklarının eğitimi	X				
Ana sınıflarının başlangıçta zorunlu olmayan ancak zamanla zorunlu kılınacak bir düzey olarak alınması					X
Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri					X
Okul öncesi eğitimi ana sınıfının kırsal ve gecekondü yörelerinde, Türkçe eğitimine ağırlık verilecek şekilde öncelikle yaygınlaştırılması					X
Okul öncesi eğitimin yurt düzeyinde yaygınlaştırılmasında; Millî Eğitim Bakanlığının diğer kurumlarla işbirliğini ve bu kurumların okul öncesi eğitime katkılarını sağlayacak yasal önlemlerin alınması					X
Okul öncesi eğitim programlarının geliştirilmesi	X				
Ana sınıfları öğretmenleri için el kitapları hazırlanması	X				

ii. İkinci aşamada her bir MEŞ'e ait çalışma alan frekansları boyutsal olarak belirlenerek tek tabloda birleştirilmiştir.

iii. Tüm şuraların maddelerinden çıkarılan genel sonuca ait boyutsal yüzdeler belirlenmiştir.

Tebliğler Dergileri Fihristlerinin Çözümü ve Yorumlanması

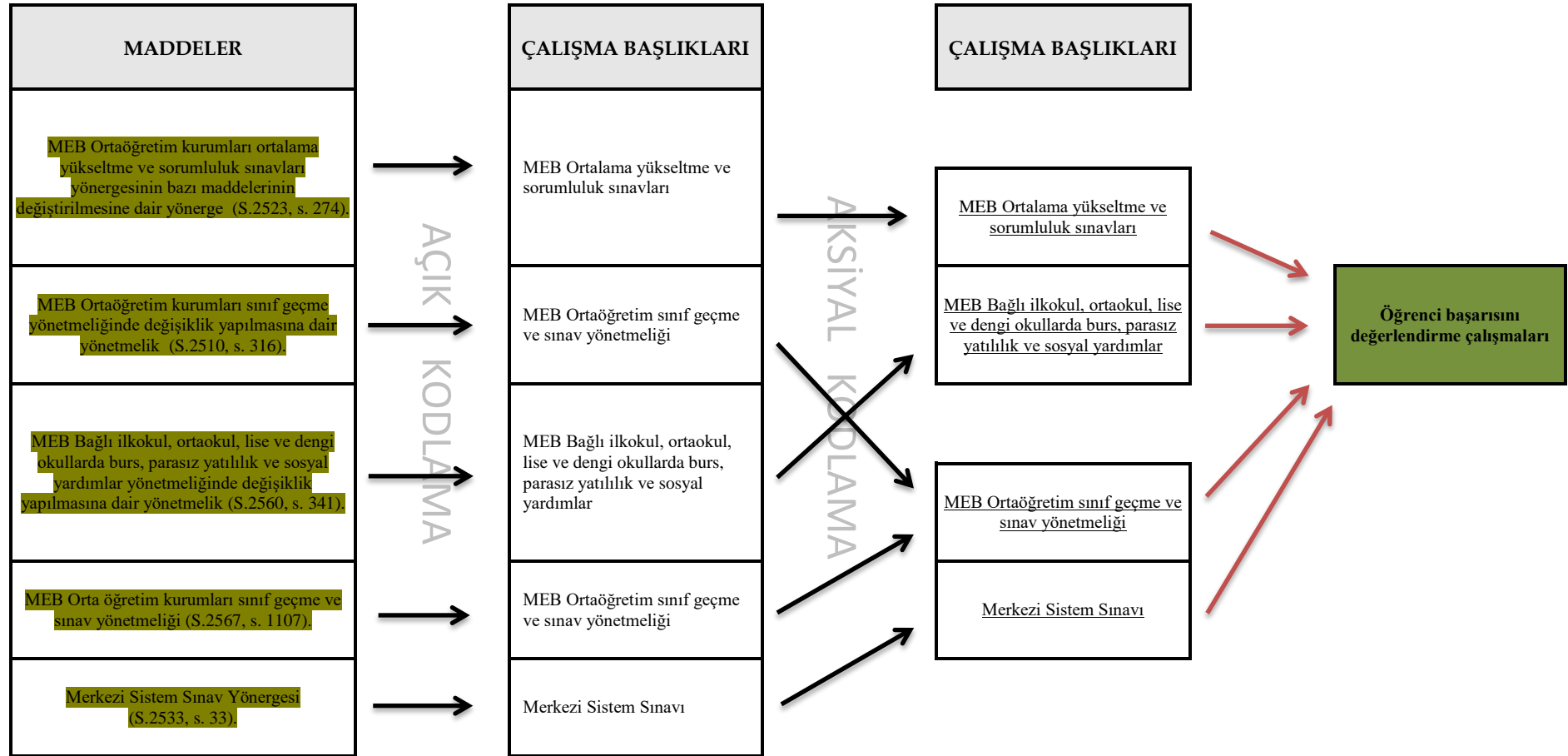
i. Tebliğler Dergileri Fihristleri Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli kavramsallaştırmasından faydalanılarak beş başlık altında incelenmiştir. Fihristler öncelikle yıl yıl tablolaştırılarak gruplandırılmıştır.

ii. Tablodaki her bir madde hangi eğitimsel dönüşüm modeli boyutuna giriyor ise o boyutu temsil eden renkte vurgulanarak ayırt edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Tebliğler Dergileri Çalışma Başlıkları Analizi Örneği

1983 yılı Tebliğler Dergisi Fihrist Maddeleri	1984 yılı Tebliğler Dergisi Fihrist Maddeleri	1985 yılı Tebliğler Dergisi Fihrist Maddeleri
Hizmetiçi eğitim yolu ile ilköğretim müfettişi yetiştirilmesi hk. Yönetmelik (S.2129, s. 1)	Aydın Söke Kız meslek lisesi tekstil – iplikçilik bölümünün 9. 10. Ve 11. Sınıflar atelye ve meslek dersleri programları (S.2155, s. 1)	Turizm işletmeciliği dersi 10. Ve 11. Sınıf programlarının kabulü (S.2180, s. 1).
1982 – 1983 eğitim yılı çalışma takvimleri (S.2129, s.6)	Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatı yöneticilerinin atanmalarına ve görevden alınmalarına ilişkin yönetmeliğin 11. Maddesinin değiştirilmesi hk. Yönetmelik (S.2156, s. 33).	Özel Öğretim Kurumlarında öğrenci ücretlerinin tesbit ve tahsiline ait yönetmelik (S.2181, s. 33).
MEB Sicil amirleri yönetmeliğinin bazı maddelerinin değiştirilmesi hk. Yönetmelik (S.2133, s.55).	MEB'na bağlı ortaokullar ile lise ve dengi okulların sınıf geçme ve sınav yönetmeliğinin geçici 2. Maddesinin değiştirilmesi (S.2158, s. 57).	Askeri liselerin (KARA) haftalık ders dağıtım çizelgesinde yapılan değişiklik (S.2181, s. 35).

iii. Üçüncü aşamada daha önce tek tek renklendirilmiş olan Tebliğler dergisi fihrist maddelerinin açık ve aksiyal kodlamalar yolu ile analizi yapılmıştır. Kodlamalar aynı renkle vurgulanmış maddeler arasında yapılmıştır. Açık (open) kodlama yolu ile her bir madde kendi arasında daha az benzerlik gösteren spesifik kümeler (kod) ayrılmıştır. Aksiyal (axial) kodlamalarda ise belirli oranda heterojenlik gösteren açık kodlamalar yolu ile bulunmuş gruplar daha homojen grupsal başlıklara dönüştürülerek 'çalışma başlıkları' elde edilmiştir. Çalışma başlıklarının oluşturulması örneği Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrenci Başarısını Değerlendirme Çalışmaları Boyutuna Ait Çalışma Başlıklarının Oluşturulması Kodlama Örneği

iv. Tebliğler dergileri fihristlerinin boyutlara ilişkin frekans dağılımları, yüzdelik değerleri oluşturulan son çalışma başlıkları yoluyla hesaplanmıştır.

v. Beşinci aşamada Milli Eğitim Şuralarının hangi yıllarda gerçekleştirildiğini gösteren MEŞ zaman cetveli oluşturulmuştur (Şekil 2).

vi. Milli eğitim şuraları kararlarına ait boyut yüzdeleri ile o yıllara ait Tebliğler Dergisi fihristleri boyut yüzdeleri belirlenerek karşılaştırılmak üzere tablolaştırılmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda iç geçerlik, tutarlılığın sağlanması olarak bilinir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bir diğer ifade ile inanılabilirlik / itibarlılık olarak da tanımlanabilir (Şencan, 2005). Bu araştırmada iç geçerlik, Tebliğler dergisi fihristlerinin boyutlara ilişkin çalışma başlıklarının belirlenmesi sırasında oluşturan kodların içsel homojenlik ve dışsal heterojenlik özelliklerine göre bir araya getirilmesi yolu ile sağlanmıştır. Çalışma başlıklarını oluşturan kodların kavramsal bütünlüklerinin sağlanması, çalışma başlıklarının birbirleri ile aynı özellikteki başlıkları temsil eder nitelikte gruplandırılmaması araştırmanın iç geçerliliğinin kuvvetlendirilebilmesi bakımından önemlidir. Şura karar maddelerinin boyut seçiminin üç ayrı uzman tarafından yapılması ayrıca iç geçerliği kuvvetlendirmiştir.

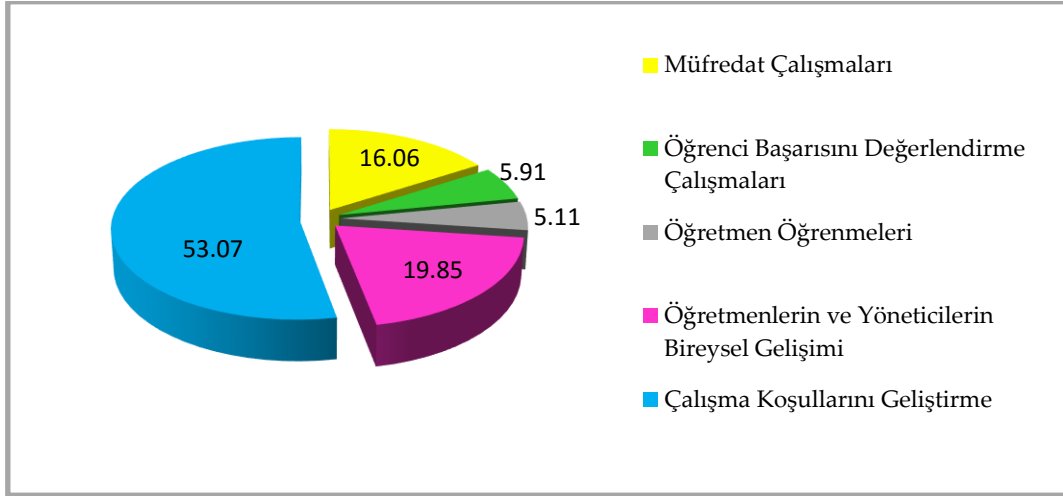
Nitel araştırmalarda dış geçerlik bulguların dış olaylara ya da ortamlara genellenmesidir (Neuman, 2010). Aktarılabirlik olarak da bilinmektedir (Şencan, 2005). Bu çalışmada dış geçerliliğinin (aktarılabirlik) sağlanabilmesi amacı ile araştırmaya ait veri kaynakları, veri kaynaklarının toplanması, veri kaynaklarının değerlendirilmesi verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması aşamaları ayrıntılı olarak sunulmuştur.

İç güvenirlik; araştırılan konunun farklı araştırmacılar tarafından aynı şekilde bulgulanmasıdır. Ancak nitel araştırmalarda her bir araştırmacının olayları algılama ve yorumlama durumları farklıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu nedenle iç geçerliğin sağlanması amacı ile araştırılan konu üzerinde uzun zaman çalışılarak konu derinlemesine incelenmiştir. Analizlerde kullanılan boyutların seçilmesi önceden oluşturulmuş ve ayrıntılı bir şekilde açıklanmış kavramsal çerçevede yapılmıştır. Analizler sırasında hangi maddelerin hangi boyutları temsil ettiği, hangi maddeden hangi kodun oluşturulabileceği ve kodlamaların hangi çalışma başlıklarını temsil edeceği ile ilgili olarak alan uzmanlarının onayı alınarak veriler doğrulanmıştır.

Dış güvenirlilik, aradan belirli bir zaman geçtikten sonra bile bulguların ve sonuçların özelliklerini korumasındaki istikrarlılık durumudur. (Şencan, 2005). Bu çalışmada dış güvenirlilik araştırma boyunca kullanılan yöntem ve problem durumunun, verilerin nasıl kodlandığı, nasıl analiz edildiğinin, çözümlenme ve yorumlama işlem süreçlerinin ayrıntılı olarak sunulması ile sağlanmıştır. Böylelikle ileride benzer araştırma yapmak isteyen araştırmacılara yol göstermek istenmiştir.

Bulgular

1980 – 2014 Milli Eğitim Şuralarına İlişkin Yüzdellik Bulgular

Grafik 1. 1980 – 2014 Milli Eğitim Şuralarına İlişkin Boyutsal Yüzdeler

Çalışmanın bu alt başlığında 1980 – 2014 Milli Eğitim Şura kararlarına ait yüzdellik bulgular Grafik 1’de sunulmuştur. Bu kararların % 16.06’sını müfredat çalışmalarının, %5.91’ini öğrenci başarısını değerlendirme çalışmalarının, %5.11’ini öğretmen öğrenmeleri çalışmalarının, %19.25’ini öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimi çalışmalarının ve %53.07’sini çalışma koşullarını geliştirme çalışmalarının oluşturduğu görülmüştür. Bu otuz beş yıllık süreçte üzerinde en çok çalışılan eğitimsel dönüşüm boyutlarının çalışma koşullarını geliştirme boyutu ile öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimi boyutu olduğu, en az çalışılan eğitimsel dönüşüm boyutunun ise öğretmen öğrenmeleri ile öğrenci başarısını değerlendirme çalışmaları boyutları olduğu görülmüştür.

1980 – 2014 Milli Eğitim Şuraları Gündem Başlıkları

Çalışmanın bu alt başlığında 1980 – 2014 Milli Eğitim Şura Kararları Tablo 5’de bütüncül olarak tablolaştırılmıştır. Başlıklar Fullan’ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli boyutlarına göre yöntemde belirtildiği üzere renklendirilmiştir. Buna göre Tablo 5 incelendiğinde her Milli Eğitim Őurasında her boyuta ilişkin gündem maddelerinin yer almadığı görülmüştür.

Tablo 5. 1980 – 2014 Milli Eğitim Şuraları Gündem Başlıkları

1980-2014 ŞURALAR GÜNDEM KONULARI *									
10. MEŞ 1981	11. MEŞ 1982	12. MEŞ 1988	13. MEŞ 1990	14. MEŞ 1993	15. MEŞ 1996	16. MEŞ 1999	17. MEŞ 2006	18. MEŞ 2010	19. MEŞ 2014
Türk Milli Eğitim Sistemi Okul Öncesi Temel Eğitim Orta Eğitim	Öğretmen eğitiminin gelişimi	Türk Eğitim Sistemi a)İlköğretim (Temel Eğitim) b)Genel ve Mesleki ve Teknik Ortaöğretim c)Yükseköğretime Geçiş d)Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi	Yaygın Eğitimde Kavram, Kapsam ve Eğilimler	Eğitim yönetimi ve eğitim yöneticiliği	İlköğretim ve Yönlendirme	Mesleki Ve Teknik Eğitimin, Ortaöğretim Sistemi Bütünlüğü İçinde Ağırlıklı Olarak Yeniden Yapılandırılması	Türk Milli Eğitim Sisteminde Kademeler Arasında Geçişler, Yönlendirme Ve Sınav Sistemi a)Özel Eğitim b)Okul Öncesi Eğitim c)İlköğretim d)Ortaöğretimde Kademeler Arasında Geçiş, Yönlendirme ve Sınav Sistemi	Öğretmenin Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişim	Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri
Bu Sistemin Bütünlüğü İçinde Eğitim Programları	Öğretmen eğitiminde hizmet öncesi sorunlar ve öneriler	Yükseköğretim	Yaygın Eğitimde Organizasyon Ve İş Birliği	Okul öncesi eğitimi	Ortaöğretimde Yeniden Yapılandırma	Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi ve İstihdam	Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi a)Yasam Boyu Öğrenme b)Eğitimde Hareketlilik c)Eğitimde Nitelik	Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul Liderliği	Öğretmen Niteliğinin Arttırılması
Öğrenci Akışını Düzenleyen Kurallar	Eğitim uzmanlarının eğitimi	Öğretmen Yetiştirme	Yaygın Eğitimde Yatırım ve Finansman		Yükseköğretime Geçişin Yeniden Düzenlemesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Alanına Öğretmen Ve Yönetici Yetiştirme		İlköğretim ve Ortaöğretim Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişimin Sağlanması	Eğitim Yöneticilerinin Niteliğinin Arttırılması
Öğretmen Yetiştirme	Öğretmen ve uzmanların hizmet içi eğitimi	Eğitimde Yeni Teknolojiler	Yaygın Eğitimde Personel		Toplumun Eğitim İhtiyacının Sürekli Karşlanması	Meslek ve Teknik Eğitiminde Sınavsız Yükseköğretime Geçiş		Spor, Sanat, Beceri ve Değerler Eğitimi	Okul Güvenliği
	Öğretmen ve uzmanların sorunları, çözüm önerileri	Türkçe ve Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi a)Türkçe Eğitim ve Öğretim b)Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi			Eğitim Sisteminin Finansmanı	Mesleki ve Teknik Eğitimde Finansman		Psikolojik Danışma, Rehberlik ve Yönlendirme	
		Eğitim Finansmanı a)Türk Eğitim Finansıman Kaynakları b)Eğitim Yatırımları							

* Milli Eğitim Şuraları gündem konularına ait renklendirmeler, o konulara ait ilgili şurada alınan karar maddeleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

1980 – 2014 Milli Eğitim Şuralarına İlişkin Frekans Bulguları

Çalışmanın bu alt başlığında 1980 – 2014 Milli Eğitim Şura Kararlarına ait frekans bulguları Tablo 6’da sunulmuştur.

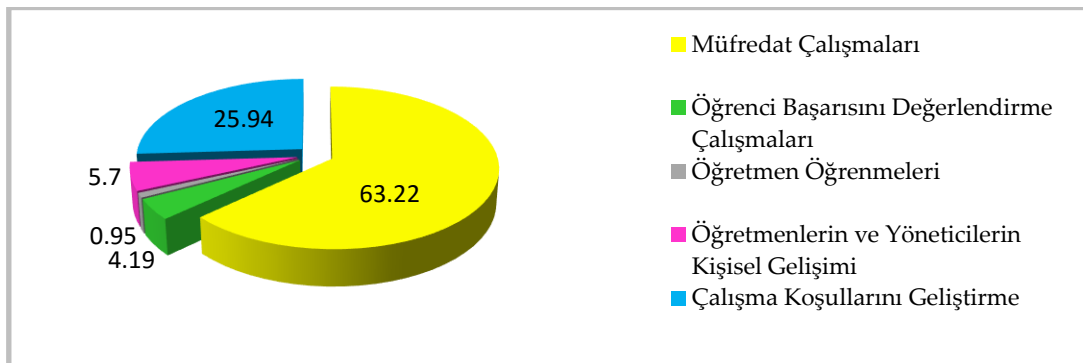
Tablo 6. 1980 – 2014 Milli Eğitim Şuraları Çalışma Alan Frekansları

	10. MEŞ 1981	11. MEŞ 1982	12. MEŞ 1988	13. MEŞ 1990	14. MEŞ 1993	15. MEŞ 1996	16. MEŞ 1999	17. MEŞ 2006	18. MEŞ 2010	Toplam
Müfredat Çalışmaları	10	10	55	8	3	31	37	15	51	220
Öğrenci Başarısını Değerlendirme Çalışmaları	2	3	15	1	1	22	6	9	22	81
Öğretmen Öğrenmeleri	4	7	3	1	3	8	14	10	20	70
Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Kişisel Gelişimi Çalışma Koşullarını Geliştirme	4	109	29	6	5	31	21	22	45	272
Toplam	40	162	246	43	38	285	195	162	199	1370

1980 – 2014 yılları arasında yapılan Milli Eğitim Şuraları kararları toplanma yıllarına göre 9 başlıkta incelenmiştir. Şura kararları incelendiğinde 9 şuraya ait toplam 1370 karar bulunmaktadır. Bu kararların 220’sini müfredat çalışmaları, 81’ini öğrenci başarısını değerlendirme çalışmaları, 70’ini öğretmen öğrenmeleri çalışmaları, 272’sini öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimi çalışmaları ve 727’sini çalışma koşullarını geliştirme çalışmaları oluşturmaktadır.

1980 – 2014 Tebliğler Dergileri Fihristlerine İlişkin Yüzdeler

Grafik 2’de 1980 – 2014 Tebliğler Dergileri Fihrist Bulguları dönemsel olarak incelendiğinde Fullan’ın Eğitimsel Dönüşüm Boyutlarının her dönemde eşit olarak çalışılmadığı görülmüştür. Müfredat çalışmaları boyutu ile çalışma koşullarını geliştirme boyutlarının her dönem tekrar eden şekilde ağırlıklı olarak çalışıldığı halde öğretmen öğrenmeleri, öğrenci başarısını değerlendirme çalışmaları, öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimleri çalışmaları boyutlarının frekanssal olarak geri planda kaldığı belirlenmiştir.

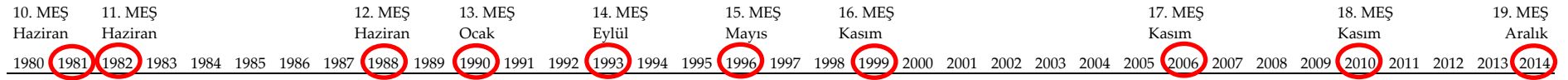
Grafik 2. 1980 – 2014 Tebliğler Dergileri Fihristlerine İlişkin Yüzdeler

1980 – 2014 Milli Eğitim Şuraları Kararları İle Tebliğler Dergileri Fihristleri Çalışma Alan Başlıkları Karşılaştırmalı Analizi

Bu başlığa ilişkin bulgular Şekil 2 ve Tablo 7’da özetlenmiştir. Buna göre Şekil 2’de oluşturulan 1980 – 2014 yılları arası zaman cetvelinde yapılan Milli Eğitim Şuraları yılları kırmızı renk ile işaretlenerek gösterilmiştir. Yine bu cetvele göre seçilen Milli Eğitim Şuraları ve Tebliğler Dergileri Fihristlerine ilişkin yüzdeler karşılaştırmalı olarak Tablo 7’da sunulmuştur.

Tablo 7 incelendiğinde Milli Eğitim Şuralarında alınan kararların boyutsal yüzdeleri ile Tebliğler Dergileri Fihristleri çalışma alanlarının boyutsal yüzdeleri arasında farklılaşmalar olduğu görölmüştür. En büyük boyutsal farklılaşmaların yüzdesel olarak müfredat çalışmaları ile çalışma koşullarını geliştirme çalışmaları boyutlarındadır. Genel olarak bakıldığında Müfredat çalışmalarına ilişkin yüzdeler Tebliğler Dergileri lehine, çalışma koşullarına ilişkin yüzdeler ise Milli Eğitim Şuraları kararları lehine artış göstermektedir.

Öğrenci başarısını değerlendirme çalışmalarına ait en büyük yüzdesel farklılık ise 12. ve 18. Milli Eğitim Şuraları dönemindedir. 12. Milli Eğitim Őurasında öğrenci başarısını değerlendirme çalışmaları %6.10 iken Tebliğler Dergilerinde %13.6 olarak bulunmuştur. 18. Milli Eğitim Őurasında öğrenci başarısını değerlendirme çalışmaları oranı %11.06 iken Tebliğler Dergilerinde bu oran %2.51’de kalmıştır. Öğretmen öğrenmeleri boyutu ile ilgili alınan kararlar 14. 16. 17. 18 Milli Eğitim Şuralarında artış gösterirken bu yıllara ait Tebliğler Dergileri fihrist yüzdelerinde ilgili boyutlarda azalma görölmektedir.

Şekil 2. 1980 – 2014 Yılları Milli Eğitim Şuraları (MEŞ) Zaman Cetveli

Tablo 7. 1980 – 2014 MEŞ Kararlarına Ait Yüzdeler ile O Yıllara Ait Tebliğler Dergisi Çalışma Alan Yüzdeleri

	10. ve 11. MEŞ	1983- 1987	12. MEŞ	1989	13. MEŞ	1990- 1992	14. MEŞ	1994- 1995	15. MEŞ	1997- 1999	16. MEŞ	2000- 2006	17. MEŞ	2007- 2010	18. MEŞ	2011- 2014
Müfredat Çalışmaları	%9.9	%53.38	%22.36	%71.05	%18.60	%80.75	%7.89	%62.42	%10.88	%53.91	%18.97	%64.95	%9.26	%53.59	%25.63	%76.94
Öğrenci Başarısını Değerlendirme Çalışmaları	%2.48	%3.54	%6.10	%13.16	%2.33	%4.53	%2.63	%5.45	%7.72	%4.69	%3.08	%3.26	%5.55	%3.69	%11.06	%2.51
Öğretmen Öğrenmeleri	%5.44	%2.57	%1.22	%0	%2.33	%0	%7.89	%3.03	%2.80	%0	%7.18	%0.69	%6.17	%0.39	%10.05	%0.25
Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Kişisel Gelişimi Çalışmaları	%55.94	%4.82	%11.79	%0	%13.95	%3.40	%13.16	%6.67	%10.88	%5.47	%10.77	%5.50	%13.58	%6.99	%22.61	%3.51
Koşullarını Geliştirme	%26.24	%35.69	%58.53	%15.79	%62.79	%11.32	%68.42	%22.42	%67.72	%35.93	%60	%25.60	%65.43	%35.34	%30.65	%16.79

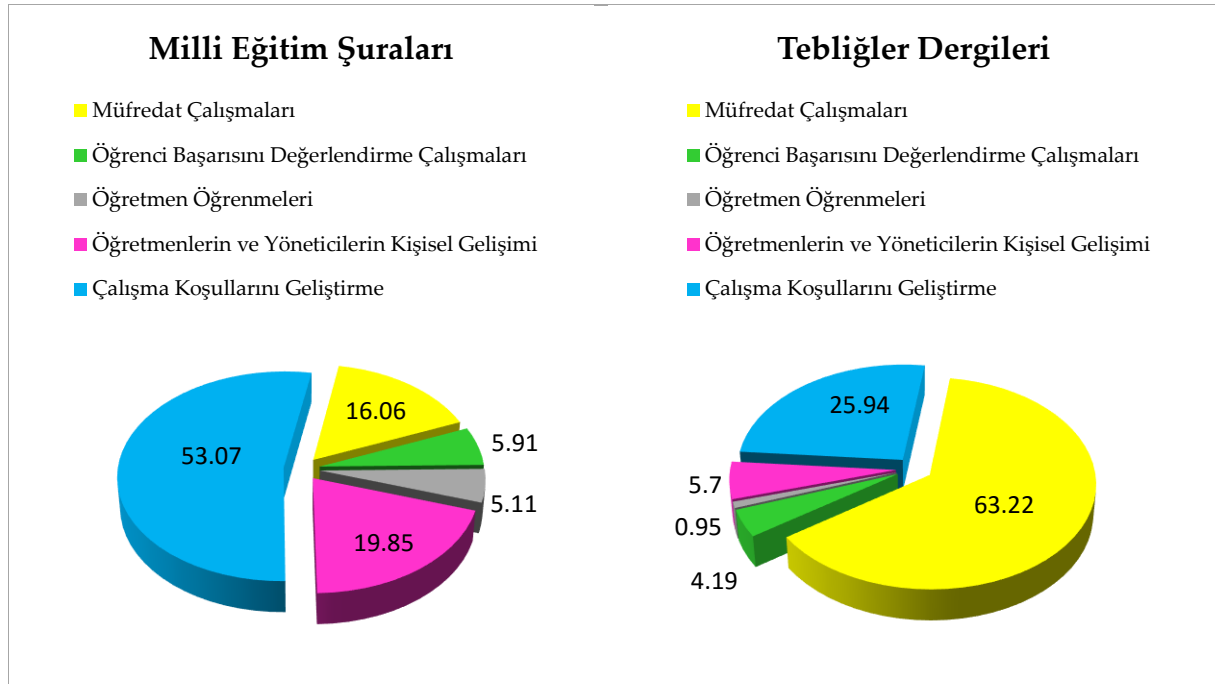
Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Milli Eğitim Şuraları, içinde bulunulan eğitim sisteminin sorunlarının değerlendirilip tartışıldığı, eğitim ile ilgili yapılması gereken reform ve düzenlemelerin belirlendiği, yine bu konularda önerilerin sunulduğu toplantılar olmaları bakımından önemlidir. Bunun yanında her ay eğitim ile ilgili gerçekleştirilen ya da yapılan değişiklikler Tebliğler Dergileri'nde yasa, tüzük, genelge ve yönergeler olarak yayımlanmaktadır (Şişman, 2007; Şişman ve Taşdemir, 2008b). Tebliğler dergileri Milli Eğitim Şuraları kararlarının uygulamaya geçip geçmediğinin imzası niteliğindedir. Yapılan araştırmalar, şuralarda alınan kararların eğitimde var olan sorunların çözümüne yönelik olmasına karşın çoğunun uygulamaya yansımadığını göstermiştir (Akay, 2010; Eriş, 2006). Eğitimin günümüzde en çok ihtiyaç duyduğu şey kararlı bir eğitim politikası konusudur (Tural ve Karakütük, 1991). Milli Eğitim Şuraları; Türk Eğitim Sisteminin gerçek ve çok boyutlu sorunlarına çözümler arayan geniş kapsamlı forumsal bir yapıya sahiptir. Buna karşın şuralarda ulaşılan çözümlerin ve alınan kararların her defasında uygulamaya konulamaması yahut kısmen uygulamaya konulması Milli Eğitim Şuralarının fiili sonuçları bakımından kısır bir döngüde kalmasına yol açmıştır.

Bu çalışmada 1980'den bu yana yapılan 10 Milli Eğitim Şurası, 33 Tebliğler Dergisi fihristi Türk eğitim politikalarının yönelimini belirlemek amacıyla incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma yapılırken Fullan'ın Eğitimsel Dönüşüm Modeli Kavramsallaştırmasına ait boyutlar kullanılmıştır. Yapılan analiz ve tablolama sonrasında elde edilen bulgulardan; 1980 – 2014 yılları arası yapılan tüm Milli Eğitim Şuraları'nda Eğitimsel Dönüşüm Boyutlarının tamamını temsil eder nitelikte gündem maddelerinin yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen Milli Eğitim Şuraları'nda da Tebliğler Dergilerinde de en az önem verilen boyutun öğretmen öğrenmeleri olduğu görülmüştür.

Öğretmen öğrenmeleri, öğretmenlerin eğitim ve öğretimde gerçekleşen değişiklikleri takip etmelerini sağlayıcı sürekli ve mesleki öğrenmelerdir. Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında mesleki öğrenme ve araştırma için daha çok çaba sarf ettikleri görülmüştür (Fullan, 2003). Günümüzde mesleki gelişim adı altında bir takım çalıştaylar, kurslar, programlar yapılmaktadır. Mesleki gelişim ile kazandırılmaya çalışılan yeni fikir, beceri ve aktiviteler süreklilik arz eden bir süreç olan mesleki öğrenmeler yolu ile kazandırılabilir. Bunun için öğretmenlere mesleki öğrenmelerin günlük yaşam deneyimleri haline getirilmesini sağlayıcı ortamlar sağlanmalıdır (Fullan, 2007). Bu ortamların öğrenme kültürleri (cultures of learning) haline getirilmesi yolu ile öğretmenlerin bilgi ve becerilerinin sürekli geliştirilmesi sağlanabileceği düşünülmektedir (Fullan, Cuttress ve Kilcher, 2005). Öğretmenler ve yöneticiler mesleki öğrenmeyi müfredat geliştirme çabalarının ve eğitimsel kaliteyi artırmanın anahtarı olarak görmelidirler (Fullan, 1994, s.63).

Araştırmada, öğretmen öğrenmeleri boyutunun çalışma başlıkları oranı Milli Eğitim Şuralarında %5.11 iken Tebliğler Dergileri'nde %0.95 oranında bulunmuştur. Bununla beraber son şuralarda (14. 16. 17. 18. MEŞ) alınan kararlar incelendiğinde öğretmen öğrenmeleri boyutuna ilişkin çalışma başlıklarında oransal olarak artış olduğu görülmüştür (Tablo 7). Var olan sorunların tartışıldığı ve çözümlerine yönelik kararların alındığı Milli Eğitim Şuraları'nda öğretmen öğrenmelerine verilen önemin son yıllarda artması bu boyutun artık önem kazanmaya başladığının bir göstergesi olarak görülebilir. Alınan kararların uygulanabilmesi için öğretmen öğrenmelerinin niteliğinin artırılması ve bu boyut ile ilgili olarak yeni eğitim politikalarının geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Fullan çalışmasında (2003), öğretmen öğrenmelerinin artırılmasına yönelik yeni uygulamalar ve inançlar yolu ile öğretmenlere deneyimler kazandırılması gerektiğini, bu hususta politikaların devlet düzeyinde uyumlu hale getirilmesi ve uygulanması gerektiğini vurgulamıştır.

Grafik 3. 1980 – 2014 Milli Eğitim Şuralarına İlişkin Yüzdeler ile Tebliğler Dergileri Bulgularına İlişkin Yüzdeler

Milli Eğitim Şuraları gündem maddeleri, alınan kararlar bakımından incelendiğinde üzerinde en çok durulan eğitimsel dönüşüm boyutlarının sırası ile çalışma koşullarını geliştirme, öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimleri, müfredat çalışmaları, öğrenci başarısını değerlendirme ve öğretmen öğrenmeleri olarak belirlenmiştir (Grafik 3). Eğitimsel dönüşümün boyutsal oranları, Şura kararları ve Tebliğler dergileri için karşılaştırıldığında çalışma koşullarını geliştirme, öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel gelişimleri ve öğretmen öğrenmeleri boyutlarının Tebliğler Dergileri'nde azaldığı görülmüştür. Müfredat çalışmaları boyutunda ise artış olmuştur. Bu durumun nedenleri şuralarda alınan kararların tam anlamıyla uygulamaya yansıtılmaması, gerçekleştirilen Milli Eğitim politikalarında şura kararlarına yeterince yer verilmemesi, Milli Eğitim Bakanları'nın çalışmaları, Milli Eğitim Sisteminin sorunlarının çözümüne yönelik uygun politikaların geliştirilememesi, uygulanan hükümet programları gibi faktörlerden kaynaklanıyor olabilir. Gelen ve Beyazıt (2007) da yaptıkları araştırmada öğretmenlerin amaca hizmet edecek nitelikte olmadıklarını, bu nedenle belirli periyotlarla sürekli eğitilmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca müfredatın uygulanmasını kolaylaştırıcı okul çalışma şartlarının geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Elde edilen sonuçlar bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Elde edilen veriler yapılan karşılaştırmada öğrenci başarısını değerlendirme boyutunun her iki incelemede de oransal olarak birbirine yakın değerlerde ancak düşük oranlarda olduğunu göstermiştir. Bu durum Türkiye'de ölçme değerlendirme çalışmalarına verilen önemin alınan kararlarda da uygulamada da azlığını göstermektedir. Müfredat çalışmaları boyutu ise Tebliğler dergileri incelemelerinde Şura kararlarına oranla büyük bir farkla daha yüksek bulunmuştur. Tebliğler dergilerinde üzerinde en çok çalışılan konu başlıkları Müfredat çalışmaları boyutudur. Müfredat çalışmaları uygulamada diğer boyutlardan daha çok çalışılmıştır. Tebliğler Dergilerine ilişkin yapılan araştırmalarda bu boyuta ait konuların (eğitim programları, ders kitapları, ders dağıtım çizelgeleri vb.) diğer boyutlara ait konulardan daha çok çalışıldığını destekleyici bulgulara ulaşılmıştır (Akalin, 2011; Cihan, 2010). Şıvgın ve Akbaba Altun (2012) yaptıkları çalışmada 2000 – 2010 yılları arası Tebliğler Dergilerini politika karar ve uygulamalar açısından incelemiştir. Elde edilen sonuçlardan Tebliğler dergileri kararlarında en çok ders çizelgelerine, bu çizelgedeki değişikliklere, öğretim programlarına ve araç gereçlere yer verildiği anlaşılmıştır. Sonuçlar bu araştırmada elde edilenlerle örtüşmektedir. 2005 yılı sonrası yapılan Milli Eğitim şuralarında çalışma koşullarını

geliştirme boyutu hariç diğer tüm boyutlarda yüzde olarak artış gözlenirken, Tebliğler dergilerinde müfredat çalışmalarını boyutu hariç diğer boyutlarda azalma olmuştur. 2005 yılı sonrası müfredat çalışmalarını boyutu yüzdesi Tebliğler dergilerinde de Milli Eğitim şuralarında da giderek artmuştur. Müfredat Çalışmaları boyutundaki bu artış 2005 yılı sonrası yeni programlara geçişten kaynaklanıyor olabileceği düşünülebilir.

Sonuç olarak; eğitimsel politikaların yapılandırılması ve geliştirilmesi ile ilgili yapılan çalışmalarda eğitimsel dönüşüme ait tüm boyutların aynı önemde düşünülüp bir bütün olarak çalışılması gerektiği söylenebilir. Yapılan bu araştırma eğitim ile ilgili önemli kararların alındığı Milli eğitim şularının, eğitim ile ilgili gerçekleştirilen uygulamaların yayımlandığı Tebliğler Dergisi fihristleri ile karşılaştırılmasına olanak sağlaması bakımından önemlidir. Ayrıca üzerinde çalışılan verilerin 35 yıllık geniş bir süreyi kapsaması çalışmanın Eğitim Politikalarına geniş bir yelpazeden bakılabilmesini sağlaması açısından önemini arttırmaktadır. Araştırmanın ilerleyen yıllarda yeni Milli Eğitim Şuraları yapıldıkça ve Tebliğler Dergisi fihristleri yayımlandıkça tekrar yapılması önerilebilir. Çalışmanın yapıldığı sırada yayımlanmamış olan 19. Milli Eğitim Şura kararları ve 2015 Tebliğler Dergisi fihristinin çalışmaya eklenerek tekrarlanması önerilebilir. Şuralarda alınan kararların var olan sorunların çözümlerine yönelik gerçekleşip gerçekleşmediği, Tebliğler Dergisinde yayımlanan konuların gerçekten çözüme kavuşturulup kavuşturulmadığı ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akalın, M. (2011). *1990 – 1999 yılları arasında alınan talim terbiye kurulu kararlarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akay, M. (2010). *Milli eğitim şuraları karar metinlerinin seçilmiş kavramlar açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Aypay, A. (2015). *Eğitim politikası*. Ankara: Pegem.
- Cihan, D. A. (2010). *2000 – 2008 yılları arasındaki talim terbiye kurulu kararlarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cohen, L. ve Manion, L. (1994). *Research methods in education*. Newyork: London.
- Deniz, M. (2001). *Milli eğitim şuralarının tarihçesi ve eğitim politikalarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Eriş, S. (2006). *1961 – 1987 Yıllarında gerçekleştirilen milli eğitim şuraları ve alınan kararların uygulamaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. (6. bs.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Fullan, M. (1994). *Change forces: Probing the depths of educational reform*. London: Falmer.
- Fullan, M. (2003). *Change forces with a vengeance*. London: Routledge & Falmer.
- Fullan, M. (2005). *Change forces: The sequel*. New York: Routledge & Falmer.
- Fullan, M. (2007). Change the terms for teacher learning. *Journal of Staff Development*, 28(3), 35-36.
- Fullan, M., Cuttress, C. ve Kilcher, A. (2005). Eight forces for leaders of change. *Journal of Staff Development*, 26(4), 54-64.
- Gelen, İ. ve Beyazıt, N. (2007). Eski ve yeni ilköğretim programları ile ilgili çeşitli görüşlerin karşılaştırılması. *Educational Administration: Theory and Practice*, 51, 457-476.
- Hallinan, M. T. (1987). The social organization of schools: An overview. M. T. Hallinan (Ed.). *The social organization of schools: New conceptualizations of the learning process* içinde (s. 1-12). Newyork: Plenum.
- Hayman, J. L. (1968). *Research in education*. Colombus Ohio: Charles Merrill Co.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2012). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches*. Losangeles, CA: Sage.
- Louden W. L. ve Brown, R. K. (2005). Developments in educational policy in Australia: A perspective on the 1980s. H. Beare ve W. Lowe Boyd (Ed.). *Restructuring schools: An international perspective on the movement to transform the control and performance of schools* içinde (s. 119-151). London: The Falmer.
- Neuman, W. L. (2010). *Toplumsal araştırma yöntemleri nitel ve nicel yaklaşımlar* (4. bs.). İstanbul: Yayın Odası.
- Stiegelbauer, S. M. (1994). Change has changed: Implications for implementation of assessments from the organizational change literature. R. J. Anson (Ed.). *Systemic reform perspectives on personalizing education* içinde (s. 7-25). U.S Departman of Education.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenirlilik ve geçerlik* (1. bs.). Ankara: Seçkin.

- Şıvgın, K. ve Akbaba Altun, S. (2012). Milli Eğitim Bakanlığı kararlarının resmi belgeler üzerinden analizi. *Çağdaş Eğitim Dergisi Akademik*, 1(3), 34-44.
- Şışman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem.
- Şışman, M. ve Taşdemir, İ. (2008a). Eğitim sisteminin oluşturulması. *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* içinde (s. 3-26). Ankara: Pegem.
- Şışman, M. ve Taşdemir, İ. (2008b). Türk eğitim sisteminin yasal temelleri. *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* içinde (s. 28-41). Ankara: Pegem.
- Tural, N. ve Karakütük, K. (1991). Eğitim politikası. *Eğitim ve Bilim*, 15(82), 16-24.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. bs.). Ankara: Seçkin.

Ek 1. İncelenen Kaynaklar

- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1980). 43. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1981). 10. *Milli eğitim şurası (23 - 26 Haziran 1981)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113455_10_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1981). 44. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1982). 11. *Milli eğitim şurası (8 - 11 Haziran 1982)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113508_11_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1982). 45. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1988). 12. *Milli eğitim şurası (18 - 22 Haziran 1988)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113522_12_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1989). 52. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1990). 13. *Milli eğitim şurası (15 - 19 Ocak 1990)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113538_13_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1990). 53. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. 16 Nisan 2014 tarihinde <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1991). 54. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1992). 55. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1993). 14. *Milli eğitim şurası (27 - 29 Eylül 1993)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113548_14_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1993). 56. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1994). 57. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1995). 58. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1996). 15. *Milli eğitim şurası (13 - 17 Mayıs 1996)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113559_15_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1996). 59. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. 21 Nisan 2014 tarihinde <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1997). 60. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (1998). 61. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. Ankara.
- MEB. (1999). 16. *Milli eğitim şurası (13 - 17 Kasım 1999)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113618_16_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (1999). 62. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (2000). 63. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (2001). 64. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. Ankara.
- MEB. (2002). 65. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. Ankara.
- MEB. (2004). 67. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (2005). 68. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEB. (2006). 17. *Milli eğitim şurası (13 - 17 Kasım 2006)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113631_17_sura.pdf adresinden erişildi.

- MEB. (2006). 69. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2007). 70. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2008). 71. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2009). 72. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2010). 18. *Milli eğitim şurası (01 - 05 Kasım 2010)*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113646_18_sura.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (2010). 73. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2011). 74. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2012). 75. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2013). 76. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- MEB. (2014). 19. *Milli eğitim şurası gündem konuları*.
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_09/09052246_sura_kurul_kararlari.pdf adresinden erişildi.
- MEB. (2014). 77. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/adresinden> erişildi.
- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB). (1983). 46. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. Ankara.
- MEGSB. (1984). 47. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEGSB. (1985). 48. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEGSB. (1986). 49. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEGSB. (1987). 50. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.
- MEGSB. (1988). 51. Cildin fihristi. *Tebliğler Dergisi*. <http://tebligler.meb.gov.tr/> adresinden erişildi.